

KAUSTISEN ESIOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

27.6.2016

Sisällys

1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma	4
1.1 Opetussuunnitelman laadinta, arviointi ja kehittäminen.....	4
1.2 Paikalliset erityispiirteet ja esiopetuksen erilaiset järjestämisen tavat	4
1.3 Opetussuunnitelmaan liittyvä tiedotus	5
2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	5
2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet Kaustisen kunnassa	5
2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua	5
2.3 Arvoperusta	6
2.4 Oppimiskäsitys.....	6
2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa.....	6
3. Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri	7
3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet	7
3.2 Oppimisympäristöt esiopetuksessa.....	7
3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa.....	8
4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet	8
4.1 Monipuoliset työtavat	8
4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena.....	9
4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet	9
4.3.1 Ilmaisun monet muodot	9
4.3.2 Kielen rikas maailma.....	10
4.3.3 Minä ja meidän yhteisömme.....	10
4.3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni	10
4.3.5 Kasvan ja kehityn	11
4.4 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä.....	11
5. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki	11

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet	11
5.2 Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana	11
5.3 Yleinen tuki	12
5.4 Tehostettu tuki	13
5.5 Erityinen tuki.....	13
5.6 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot	13
6. Oppilashuolto	14
6.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö, yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilashuolto ja opiskeluhuoltosuunnitelma.....	14

1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.1 Opetussuunnitelman laadinta, arviointi ja kehittäminen

Kaustisen esiopetussuunnitelma on laadittu vuosien 2015-2016 aikana esiopetuksen valtakunnallisten perusteiden mukaan. Laadinnasta ovat pääasiassa vastanneet esiopettajat sekä kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto). Mukana suunnittelussa ovat olleet myös perusopetuksen rehtori sekä varhaiskasvatusjohtaja.

Esiopetuksen henkilöstö on tutustunut valtakunnalliseen esiopetussuunnitelman perusteisiin ja yhteisissä kuukausittaisissa tapaamisissa on koottu yhteinen näkemys esiopetuksen perusteista.

Opetussuunnitelmatyössä olemme perehtyneet myös kunnan muihin suunnitelmiin;

- Kaustisen kunnan esiopetussuunnitelma 2014-2015
- Kaustisen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
- Kaustisen kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma
- Kaustisen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma 2015-2016
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2019.

Vanhemmille teetetään vuosittain esiopetuksen kehittämiseen ja arviointiin liittyvä sähköinen kysely.

Esioppilaita haastatellaan vuosittain esiopetukseen liittyen. Haastattelussa keskeisiä aiheita ovat lapsia kiinnostavat asiat ja kaverisuhteet.

Esiopetussuunnitelman laadinnasta on keskusteltu lastenneuvolan terveydenhoitajan sekä koulukuraattorin kanssa. Keskustelua on käyty myös naapurikunnan esiopettajien kanssa. Tapaamisessa käsiteltiin esiopetuksen toteuttamiseen liittyviä periaatteita sekä esiopetukseen liittyvää arviointia. Tätä yhteistyötä pyritään jatkamaan vuosittain.

1.2 Paikalliset erityispiirteet ja esiopetuksen erilaiset järjestämisen tavat

Kaustisen kunnassa esiopetusta tarjotaan suomen kielellä.

Kaustisen esiopetukseen on osallistunut eri kieli- ja kulttuuriryhmien lapsia satunnaisesti. Perheiden yksilöllisyyttä, kulttuuria ja kieltä kunnioitetaan. Mahdollisesti eri kulttuurista tulevan lapsen uskonnollinen vakaumus on erilainen ja tämä otetaan huomioon oppitukioiden ja toiminnan suunnittelussa.

Kaustisen kunnassa laaditaan kunnan yhteinen esiopetussuunnitelma. Esiopetussuunnitelmaa tarkennetaan vuosittain tehtävillä yksikkökohtaisilla lukuvuosisuunnitelmilla. Ne laaditaan yksiköittäin esiopettajan johdolla elo-syyskuussa ja hyväksytään sivistyslautakunnassa syys-lokakuussa.

Esiopetus tiedottaa huoltajille esiopetukseen liittyvistä asioista tutustumispäivän ja vanhempainiltojen yhteydessä, sähköpostitse ja pedanetin kautta (<https://peda.net/kaustinen>). Kaustisen esiopetussuunnitelma julkaistaan kunnan Peda.net-sivuilla (<https://peda.net/kaustinen/esiops>).

Kaustisella järjestetään esiopetusta erilaisissa toimitiloissa; koulun yhteydessä, omassa esiopetusyksikössä sekä päiväkodilla. Päivä- ja vuorohoitoa tarvitseville lapsille järjestetään esiopetusta ensisijaisesti päiväkodilla.

1.3 Opetussuunnitelmaan liittyvä tiedotus

Kaustisen esiopetussuunnitelma on nähtävillä kunnan Peda.net sivuilla (<https://peda.net/kaustinen/esiops>).

Lisäksi vanhemmat saavat tietoa esiopetussuunnitelmasta sekä yksikkökohtaisista esiopetuksen

- lukuvuosisuunnitelmista
- esioppilaiden tutustumispäivänä
- esiopetuksen vanhempainilloissa
- esioppilaita koskevissa yksilöllisissä ESU- keskusteluissa
- <https://peda.net/kaustinen> nettisivujen kautta.

2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet Kaustisen kunnassa

- Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia lukuvuodessa.
- Esiopetuksen työ- ja loma-ajat noudattavat Kaustisen kunnan perusopetuksen lukuvuosi- ja loma-aikoja.
- Esiopetusta järjestetään esioppilaiden päivä- ja vuorohoidon tarpeet huomioon ottaen.
- Iltapäivätoimintaa järjestetään koulun yhteydessä tarvittaessa.
- Huoltajien näkemykset ja osallisuus huomioidaan toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa
- Esioppilaalle kuuluu päivittäin maksuton ateria.
- Esioppilas kuuluu koulukuljetuksen piiriin, jos matka on yli 3km ja lapsi osallistuu vain esiopetukseen.
- Oppilashuoltoryhmä kokoontuu lukukausittain. Keskeisenä tehtävänä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen.

2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua paikallisesta näkökulmasta:

Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on edistää lapsen kasvu- ja kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

Hyvä nivelvaihe varhaiskasvatuksesta esiopetukseen:

- Varhaiskasvatussuunnitelma sekä tiedonsiirtolomake toimitetaan huoltajan luvalla esiopettajalle keväällä.
- Kelto (kiertävä erityislastentarhanopettaja) toimittaa esiopettajalle tiedon lapsista, joilla on tuen tarpeita.
- Tuleville esioppilaille järjestetään tutustumispäivä tulevaan esiopetusryhmäänsä touko-kesäkuussa.
- Huoltaja toimittaa tutustumispäivänä esioppilaan esitetietolomakkeen. Kelto toimittaa esiopettajalle tiedon lapsista, joilla on tuen tarpeita.

Hyvä nivelvaihe esiopetuksesta alkuopetukseen:

- Esiopettaja ja huoltajat täyttävät tiedonsiirtolomakkeen esiopetuksesta alkuopetukseen.
- Esiopettaja ja alkuopettaja tapaavat ja keskustelevat tiedonsiirtolomakkeen pohjalta.
- Yhteistyötä perusopetuksen kanssa pyritään lisäämään.

2.3 Arvoperusta

Esiopetuksen arvoperusta ja sitä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat Sitoudumme esiopetuksessa Kaustisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen arvoihin. Esiopetuksessa laaditaan vuosittainen esiopetuksen kehittämis- ja arviointikysely esioppilaille ja heidän huoltajille.

Huoltajille teettämässä esiopetuksen kyselyssä 2015- 2016 nousivat seuraavat arvot:

- yhteistyötaidot: tasa-arvo ja kunnioitus
- vastuu itsestä ja muista: sitoutuminen ja osallisuus
- oppimisen ilo: luovuus

Jokaisen lapsen ainutlaatuisuutta ja yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja olla osa ryhmää. Arvostetaan lapsen luovuutta ja lapselle ominaista tapaa toimia ja oppia.

2.4 Oppimiskäsitys

Kaustisen esiopetuksessa halutaan tukea kokonaisvaltaista oppimiskäsitystä (konstruktiivinen oppimiskäsitys), jonka mukaan lapsi liittää uuden tiedon aiemmin oppimaansa tietoon ja kokemuksiinsa. Tämä näkyy yhteistoiminnallisena, vuorovaikutteisena sekä lapsilähtöisenä tutkivana toimintana.

Jokaisen lapsen omaa tapaa oppia ja toimia arvostetaan ja lapsen osallisuutta ryhmän toiminnassa korostetaan.

2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Kaustisella esiopetus painottaa itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen hallintaa

- arjen perustaitojen opettelua (tavaroista huolehtiminen, pukeutuminen/ riisuutuminen, siirtymätilanteet)

- osaamista toimia itsenäisesti tutuissa tilanteissa (löytää sakset ja kynät)
- osaamista toimia ruokailutilanteissa (osaa ottaa oikean määrän ruokaa, osaa maistella eri ruokalajeja, osaa ruokailutavat)
- henkilöstö toimii lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi; ruuan, levon ja liikunnan merkitystä korostetaan

Kaustinen on rikas ja monimuotoinen kulttuurikunta ja esiopetuksessa arvostetaan kansanperinnettä (mm. musiikki, kansantanssi) osallistamalla erilaisiin yhteistyötahojen tapahtumiin ja osallistamalla lapsia näkemään, kokemaan ja tekemään yhdessä.

Kotiseutu, lähiluonto ja paikallinen kulttuuri yhdistävät lapsia, oli heidän taustansa mikä tahansa. Paikallisuuteen tutustuminen on samalla juurtumista paikallisyhteisöön. Osallisuuden tunne synnyttää halua toimia oman ympäristön hyväksi. Vuosittain pyrimme tarjoamaan lapsille erilaista kulttuuritarjontaa, jossa hyödynnämme paikallisia yhteistyökumppaneita sekä järjestöjä mahdollisuuksien mukaan.

3. Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Kaustisella esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, muokkaamalla oppimisympäristöjä sekä kehittämällä ammatillista osaamista.

Itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat luonteva osa esiopetuksen arkea

- säännöllistä palautetta lapsilta
- opettaja arvioi omaa/ryhmän toimintaa
- viestivihko/ sähköpostin kautta tuleva palaute huoltajilta
- asiakaspalautekyselyt
- mahdollinen vanhempainyhdistystoiminta
- moniammatillinen yhteistyö

3.2 Oppimisympäristöt esiopetuksessa

Kaustisella esiopetuksen oppimisympäristöt pyritään luomaan kannustaviksi, turvallisiksi ja monipuolista toimintaa mahdollistaviksi.

Päivittäisissä toiminnoissa pyritään kiireettömyyteen ja joustavuuteen. Ympäristöä muokataan erilaisille leikeille sopivaksi, mikä innostaa lapsia tutkimaan, osallistumaan ja toimimaan yhdessä.

Kaustisen esiopetuksen ympäristö on hyvin monipuolinen ja sitä hyödynnetään esiopetuksessa paljon:

- koulut, koulujen ruokalot, liikuntasalit ja pihat
- lähimetsät

- urheilukentän maastot (juoksu- ja hiihtoladut, suunnistus, laavu)
- urheilutalo
- Kansantaiteenkeskus
- museot (kansansoitin- ja kotiseutumuseo)
- kirkko ja seurakuntatalo
- Kaustisen musiikkilukio
- laskettelu- ja pulkkamäet
- uimahalli
- kirjasto
- palvelutalo/ vanhainkoti
- Kaustisen evankelinen opisto
- kirpputorit
- kaupat
- Pauanne, Kaustisen omaleimainen paikka vanhoine rakennuksineen

3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Yhteistyöllä varmistetaan esiopetuksen laatua sekä vahvistetaan lasten ja huoltajien osallisuutta.

- ryhmän henkilöstön tiivis yhteistyö luo pohjan toimivalle esiopetukselle
- huoltajien kanssa yhteistyötä tehdään tuonti- ja hakutilanteissa, sähköpostitse, pedanetin välityksellä, puhelimitse, vanhempainilloissa, ESU-keskustelussa (esiopetussuunnitelmakeskustelu) huoltajien kanssa ainakin syksyllä ja keväällä
- esiopetusryhmät tekevät yhteistyötä suunnitelmallisesti eri tahojen kanssa; toiset esiopetusryhmät, koulut, varhaiskasvatus, neuvola, perhe- ja sosiaalikeskus, vapaa-aikatoimi, musiikkilukio, seurakunta sekä kolmas sektori (esim. SPR, 4h)
- pyrkimyksenä hyvä yhteistyö ja tiedonsiirto eri nivelvaiheissa
- oppilashuoltoryhmä kokoontuu vuosittain
- moniammatillinen yhteistyö on tärkeä osa esiopetuksen arkea (esim. kelto, terapeutit)

4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

4.1 Monipuoliset työtavat

Kaustisen esiopetuksessa työtavat valitaan lapsen/lapsiryhmän tarpeet huomioiden. Työtavat ovat monipuolisia ja niissä huomioidaan lasten erilaiset oppimistyylit.

Laaja-alainen oppiminen tapahtuu temakokonaisuuksien kautta. Toiminnassa nivoutuu yhteen esiopetuksen eri sisältöalueet esim. lasten kiinnostuksen kohteista lähtevät projektit.

Leikki on keskeisellä sijalla esiopetuksessa.

Huomioidaan lapsen tapa oppia sekä ryhmien erityispiirteet, jotka vaihtelevat vuosittain.

Työtapoja

- parityöskentelyä, ryhmätyöskentelyä
- perinteisiä työtapoja kokemuksien / elämysten kautta
- huomioidaan jokainen lapsi yksilöllisesti (esim. viikon vekara)

- satujen kuuntelua/ kerrontaa
- kotitehtävien eriyttämistä
- järjestetään työpajoja/pisteitä esim. matematiikassa ja äidinkielessä
- kuunnellaan jokaista lasta ja keskustellaan hänelle tärkeistä asioista
- käytetään esim. esiopetusnallean /-hiirtä yhteistyön lisäämiseksi kodin ja koulun välillä
- hyödynnetään oppimisessa lasta joka osaa. Hän voi auttaa toista eri taidoissa (käsityö, matematiikka, äidinkieli)
- draama ja ilmaisu
- puuhapäiviä esim. varhaiskasvatuksen/alkuopetuksen/ vapaa-aikatoimen kanssa
- yhteiset aamunavaukset
- liikunnan hyödyntäminen (esim. matematiikkaa liikunnan keinoin)
- toiminnallisia harjoituksia

4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Esiopetusvuoden aikana esiopettajan ja huoltajien välisissä keskusteluissa arvioidaan lapsen kasvun ja kehityksen prosessia.

Kehitetään lapsen itsearviointimateriaalia sekä rohkaistaan lasta itsearviointiin.

Esiopettaja saa arjessa palautetta huoltajilta ja muilta yhteistyötahoilta ja toimintaa kehitetään palaute huomioon ottaen. Arviointia ja palautetta käydään läpi vuosittain esiopetuksen oppilashuollon palaverissa marras- ja helmikuussa.

Esiopettaja ja huoltajat täyttävät tiedonsiirtolomakkeen esiopetuksesta alkuopetukseen. Esiopettaja ja alkuopettaja tapaavat keväällä ja keskustelevat tulevista oppilaista tiedonsiirtolomakkeen pohjalta.

Yksittäisten tukea tarvitsevien lasten osalta järjestetään omat yksilölliset palaverit, jonne kutsutaan huoltajat sekä tarvittava moniammatillinen työryhmä.

Kaustisella esioppilaille annetaan esiopetuksen osallistumistodistus. Osallistumistodistuksessa todetaan , että lapsi on osallistunut Kaustisen kunnassa järjestettyyn esiopetukseen.

4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Toiminnallisuus, itse tekeminen ja kokemuksellisuus oppimistilanteissa ovat arvoja ja menetelmiä, joiden avulla lapsi oppii oppimaan ja omaksumaan uusia asioita. Jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus hyvään oppimiskokemukseen.

Tavoitteena on löytää lapselle itselleen sopivia ja innostavia tapoja oppia ja omaksua uutta.

4.3.1 Ilmaisun monet muodot

Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua **musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun** perustaitoja harjoittelemalla.

Tutustuminen eri ilmaisun tapoihin vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä.

Esiopetuksen **musiikillinen toiminta** on monipuolista ja moniaistista, ja sen tavoitteena on vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin.

Esiopetuksessa harjoitellaan **käsitöiden tekemistä** ja erilaisten työvälineiden käyttöä.

Esiopetuksessa tuetaan lasten **kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun** kehittymistä tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia.

Lapsia rohkaistaan **suulliseen ja keholliseen ilmaisuun** monipuolisten harjoitusten ja leikin avulla.

4.3.2 Kielen rikas maailma

Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten **kielellisten taitojen** kehitystä kokonaisvaltaisesti.

Kaustisen esiopetusryhmissä käytetään kielen rikastamiseen monipuolisia työtapoja

- keskustelu
- leikki-tilanteet
- kirjaimiin/äänteisiin tutustuminen
- satujen/tarinoiden kuuntelu
- lukeminen
- kirjastoretket
- lorut
- rytmitykset
- sadutus
- ekapeli

4.3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Tavoitteena on edistää lasten mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa heidän osallisuuttaan toimintaympäristössään. Lasten kanssa tutustutaan johonkin lähiympäristön henkilöön tai kohteeseen **historiallisesta** näkökulmasta.

Opetuksessa voidaan hyödyntää myös juhlaperinteitä, kertomuksia, perinneleikkejä ja vanhoja lauluja (esim. Konsta Jylhä, Tapio Wirkkala, Kreeta Haapasalo).

Lasten kiinnostusta yhteiskunnallisiin asioihin herätetään keskustelemalla heitä kiinnostavista lähiyhteisön ja yhteiskunnan ajankohtaisista asioista (esim. ammattiesittelyt, Kaustisen kansanmusiikkiviikko).

Esiopetukseen sisältyy koko ryhmälle yhteistä eettistä kasvatusta.

Kasvatus liitetään lasten arkeen ja käytännön tilanteisiin, joihin liittyy tunteita ja eettisiä valintoja (käytämme esim. Askeleet - tunnetaito -ohjelmaa).

Esiopetuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset. Uskonnottomuutta tarkastellaan esiopetuksessa muiden katsomusten rinnalla.

4.3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Kaustisen esiopetuksessa hyödynnetään mm.

- koodaamiseen tutustutaan (laivan upotus, annetaan ”sokolle” ohjeita”)
- konkreettinen opetusmateriaalia esim. hyödynnetään ympäristöä sekä kierrätysmateriaaleja
- tekniset sovelluksia: mm. Ekapeli (eskaria, matikka, alku, sujuvuutta), Molla ABC, ongelmanratkaisupelit
- esiopetuspisteissä käytössä mm: Matematiikasta moneksi, Heureka, esiopetuksen laskutaito, eskarimatikka, Pikkumetsän esiopetus, Salainen maa, Taikamaan esiopetuskieräysmateriaaleja

4.3.5. Kasvan ja kehityksen

Kaustisen esiopetus opastaa lapsia ja perheitä

- turvallisuuskasvatusta, yhteistyössä esi- ja alkuopetus
- medialukutaitojen opettaminen
- tietotekniikan oikeanlainen käyttö ja opetus

4.4 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaustisen esiopetukseen osallistuu eri kieli- ja kulttuuriryhmien lapsia satunnaisesti.

Perheiden yksilöllisyyttä, kulttuuria ja kieltä kunnioitetaan ja nämä asiat otetaan huomioon oppituntien ja toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa.

5. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Esiopetuksen henkilöstö ja kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto) vastaavat yhdessä lasten tuen tarpeiden havaitsemisesta ja arvioinnista.

Tuen tarvetta arvioitaessa ensimmäiseksi tarkastellaan käytettyjä toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta lapselle.

Tarvittaessa henkilöstö pyytää konsultaatio apua mm. lasta kuntouttavilta terapeuteilta, erikoissairaanhoidosta, perhe- tai lastenneuvolasta.

5.2 Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana

Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajan kanssa. Huoltajien on hyvä tietää, että he tai lapsi eivät voi kieltäytyä kasvun ja oppimisen tuen vastaanottamisesta, eikä heidän suostumustaan tarvita tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun.

Lapsen saamista tuesta välittyy tieto perusopetukseen kevään arviointi- ja tiedonsiirtopalaverissa tai Esiopetuksesta alkuopetukseen -tiedonsiirtolomakkeella.

5.3 Yleinen tuki

Kaustisella suunnitellaan esiopetusryhmien rakenne ja koko edeltävänä keväänä esiopetushaun jälkeen yhteistyössä varhaiskasvatusjohtajan, kiertävän erityislastentarhanopettajan sekä esiopettajien kanssa.

Huoltajan toive lapsen esiopetuspaikasta pyritään järjestämään. Yhteistyössä pyritään rakentamaan toimivia ja sopivankokoisia ryhmiä eri yksiköihin. Ryhmiä muodostettaessa huomioidaan lasten päivähoidontarve, kuljetustarpeet sekä erilaiset mahdolliset tuen tarpeet lapsilla, jos ne ovat tiedossa.

Neuvolan terveydenhoitaja on tärkeä yhteistyötaho esiopetusvuoden aikana. Huoltajien luvalla on käytettävissä tietoa neuvolatarkistuksista esiopetuksessa. Tuen tarpeiden ilmetessä esiopetusvuoden aikana, voidaan lapsi ohjata neuvolapalveluiden kautta jatkotutkimuksiin.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja on esiopettajan apuna tuen tarpeen havainnoinnissa ja lapsen ohjauksessa tuen piiriin.

Kaustisen esiopetusyksiköt järjestävät tulevien esikoululaisten vanhemmille tutustumis-/vanhempainillan lapsensa tulevaan esiopetusryhmään. Siellä vanhemmille annetaan tietoa esiopetukseen liittyvästä toiminnasta esim. toiminta-ajoista, henkilöstöstä, oppilashuollosta jne.

Esiopetusryhmä tarjoaa huoltajille lapsen tuonti- ja hakutilanteiden keskusteluhetkien lisäksi omaa lasta koskevan kasvatuskeskusteluaian (ESU-keskustelun), jossa käydään läpi lapsen esikouluun ja kotiin liittyviä asioita yhdessä läpi. Lisäksi huoltajia tiedotetaan esiopetukseen liittyvistä asioista varhaiskasvatuksen/esiopetuksen nettisivuilla, reissuvihoilla sekä sähköpostitse.

Kaustisen esiopetuksessa noudatetaan valtakunnallisen esiopetuksen perusteita. Tavoitteena on tunnistaa lapsen mahdollinen varhaisen tuen tarve ja toimia mahdollisimman nopeasti tarpeen edellyttämällä tavalla.

Kaustisen kunnassa on tehty Kaustisen kunnan esi- ja perusopetuksen tuen suunnitelma vuonna 2011. Siinä on määritelty kolmiportaisen tuen toteuttamisen tavoitteet, järjestäminen, toimintatavat, työnjako ja vastuut.

Lisäksi esiopetuksella on oma opiskeluhuollon strategia, jossa kuvataan yhteistyö huoltajien ja lapsen kanssa. Lasten kanssa käydään syksyllä esikoulussa läpi esiopetuksen tavoitteita ikäkausi ja kypsyystaso huomioiden.

Nivelvaiheissa yhteistyön periaatteena on ennaltaehkäisevä ja luottamuksellinen tiedonsiirto. Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tulee olla tiivistä.

Ensimmäinen nivelvaihe on lapsen siirtyminen esikouluun (kotoa tai varhaiskasvatuksesta). Huoltajat täyttävät lapsestaan esiopetuksen esitietolomakkeen yhdessä lapsen kanssa. Varhaiskasvatuksen piirissä (päiväkodissa tai perhepäivähoidossa) olevasta lapsesta kirjataan tiedonsiirtolomake, jonka huoltajat näkevät ja allekirjoittavat. Tiedonsiirtolomakkeet toimitetaan kiertävälle erityislastentarhanopettajalle toukokuun aikana, joka toimittaa ne tulevalle esiopettajalle.

5.4 Tehostettu tuki

Jos esiopettaja näkee lapsella jatkuvaa lisätuen tarvetta esiopetusvuonna, hän pyytää tukea havainnointiin kiertävältä erityislastentarhanopettajalta ja laatii hänen kanssa yhdessä pedagogisen arvion.

Pedagogisen arvion valmistuttua järjestetään huoltajille yhteistyöpalaveri, jossa tiedotetaan huoltajia lapsen tuen tarpeesta.

Yhdessä huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyötahojen kanssa laaditaan oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten. Suunnitelma päivitetään keväällä, ennen kouluun siirtymistä lapsen arviointi- ja tiedonsiirtopalaverissa.

Esiopettaja voi halutessaan käyttää Tuen suunnitelmassa olevaa Tehostetun tuen valikkolomaketta, jonka avulla hän seuraa esioppilaan oppimiseen tai esim. käyttäytymiseen liittyvien tukitoimien riittävyttä tai tarvetta.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja järjestää vuosittain esikoululaisille ryhmä kouluvalmiustestin tammikuussa, jonka avulla mietitään esiopettajan sekä huoltajien kanssa lapsen oppimisvalmiuksien lisäarvioinnin tarvetta.

Huoltajien suostumuksella lapsi voidaan lähettää perheneuvolan psykologin luokse tarkempaa arviointia varten.

5.5 Erityinen tuki

Kaustisella erityisen tuen päätöksen sekä siihen liittyvät muut mahdolliset päätökset kuten esim. pidennetty oppivelvollisuus-, avustamisen-, ja kuljetuspäätöksen tekee sivistysjohtaja.

Erityisen tuen päätösesityksen laatimisesta vastaa kiertävä erityislastentarhanopettaja yhdessä huoltajien kanssa.

Lapselle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, laaditaan aina huoltajien sekä yhteistyötahojen kanssa HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma). HOJKS suunnitelman tekemisestä vastaa yhteistyössä huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa kiertävä erityislastentarhanopettaja sekä esiopettaja.

5.6 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Kaustisen kunnassa toimii kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto) 50% työajalla.

Kelton esiopetuksen vuosikelloon sisältyy

- artikulaatiotestit syksyllä
- jokaisen esioppilaan yksilöllinen tapaaminen/ opiskeluhooltoon liittyvä haastattelu
- mahdollisten pedagogisten arvioiden ja tehostetun tuen suunnitelmien laatiminen yhteistyössä esiopettajan ym. yhteistyötahojen kanssa
- mahdollisten HOJKS- asiakirjojen laadinta yhteistyötahojen kanssa
- ryhmä kouluvalmiustestien järjestäminen tammikuussa ja niiden arviointi ja palaute esiopettajille ja huoltajille

- mahdollisten esioppilaiden kuvausten tekeminen perheneuvolaan tai erikoissairaanhoidon yhteistyössä esiopettajan kanssa
- esiopetusryhmissä säännölliset käynnit n. 1-2 krt / kk / samanaikaisopetus tai havainnointikäynnit
- keväällä mahdolliset artikulaatioharjoituskerrat (r-opetus) pienryhmissä tai yksilöopetuksena
- osa-aikaisen erityisopetuksen järjestäminen tarpeen vaatiessa
- keväällä arviointi- ja tiedonsiirtopalaverien järjestäminen
- esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tapaamisten järjestäminen
- esiopettajien yhteisten pedagogisiin käytänteisiin liittyviin tapaamisiin osallistuminen

6. Oppilashuolto

6.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö, yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilashuolto ja opiskeluhuoltosuunnitelma

Kaustisen kunnassa on laadittu esiopetuksen opiskeluhuollon suunnitelma, jota päivitetään tarvittaessa vuosittain.

Oppilashuoltoryhmään kuuluvat varhaiskasvatusjohtaja, esiopettajat, kuraattori, neuvolan terveydenhoitaja, esioppilaiden huoltajien edustaja (vaihtuu vuosittain) sekä kiertävä erityislastentarhanopettaja. Monialaiseen yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään voidaan kutsua myös muita yhteistyötahoja.

Esiopetuksen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa (marras- ja helmikuu).

Yksittäisten lasten oppilashuoltoon liittyvissä tapauksissa järjestämme aina oman palaverin. Kiertävä erityislastentarhanopettaja tai esiopettaja kutsuu palaveriin huoltajat ja mahdolliset yhteistyötahot.